

Pyttipanna à la Lorca

Blodsbröllop av Federico García Lorca i översättning av Jens Nordenhök

Scen: Gamla Teatern, Länsteatern i Örebro, premiär 26/1 2002

Regi/bearbetning: Christian Tomner

Scenografi/kostym: Charles Koroly

Ljus: Hans Lagergren

Ljud: Hans Kindberg, Per Fritz

Kompositör/musiker: Christer Christensson

Sång: Maria Johansson

Medverkande: Hanna Lekander, Fredrik Hiller, Anders Hambraeus, Alexandra Zetterberg, Richard Ahlman, Isabelle Moreau, Gunilla Orvelius, Mina Azarian, Bodil Widlund, Lars-Gunnar Aronsson, Linda Adami, Tove Sahlin med flera.

Speltid: 2 timmar 35 minuter inkl. paus

Handlingen i Lorcás Blodsbröllop är såhär: en tjej vill gifta sig men till bröllopsfesten avviker hon med sin tidigare pojkvän. Både brudgummen och den nu förut före detta pojkvännen dör till följd av detta. Sämre kan det knappast gå här i livet och Lorca betecknade då också själv sin pjäs som en tragedi. Blodsbröllop är vidare skriven som ett lite surrealistiskt allmogemelodrama med mycket folklöre och ett poetiskt-lyriskt språk där naturmystiken har en stor plats.

Föreställningen på Gamla Teatern är en pyttipanna. På gott och på ont. Det goda är att det är en rolig, saftig och galen föreställning. Tiden går fort när man sitter i salongen och man känner sig underhållen. Det onda är att föreställningen inte ger mycket mening dvs. att någon strävan efter en enhetlig tolkning av Lorcás text blir det egentligen aldrig frågan om. Det gör kanske inte så mycket. Jag har i alla fall lite svårt att se den nutida relevansen i Lorcás berättelse så som han själv berättade den. Det melodramatiska gör att texten ofrivilligt kommer att påminna om såporna på TV.

Jag tror att regissören Christian Tomner har använt texten som en startpunkt och sen har ensemblen med liv och lust improviserat sig genom pjäsen bit för bit och tagit de delarna man kunde använda för att skapa teater av texten. Och det har man lyckats med. Det finns mycket att titta på och många roliga situationer och ensemblen lyser av energi och spelglädje. Det verkar också som om man har gått ganska rakt på komedi och ibland fars även om det egentligen är frågan om en tragedi. Det säger nästan sig själv att det då blir krockar mellan spelet och texten. Ibland jobbar man med texten och ofta mot den. Resultatet blir en nästan brechtsk distans mellan skådespelaren och rollen men utan något

politiskt budskap, det vill säga en oförklarad ironisk hållning.

Detta går bra i början. När Modern (Alexandra Zetterberg) och hennes Son (Anders Hambraeus) - den blivande brudgummen - presenteras första gången görs det mycket fräckt och roligt. Modern spelas som en livstrött, neurotisk och fullkomligt narcissistisk mamma som bubblar av längtan efter sex och i brist på en karl får Sonen duga. Sonen spelas extremt naiv och oskuldig och har ingen aning om vad Modern håller på med. Även om problematiken är allvarlig och motbjudande kan man inte låta bli att skratta. Scenen pekar rakt in i en nutida problematik kring ensamma mammor (och frånvarande pappor) och det finns inte gnutta av solidaritet med mammorna i rolltolkningen. Här är kvinnan inte offer men förövare. Detta är så långt från det politiskt korrekta man kan komma och är därför uppfriskande.

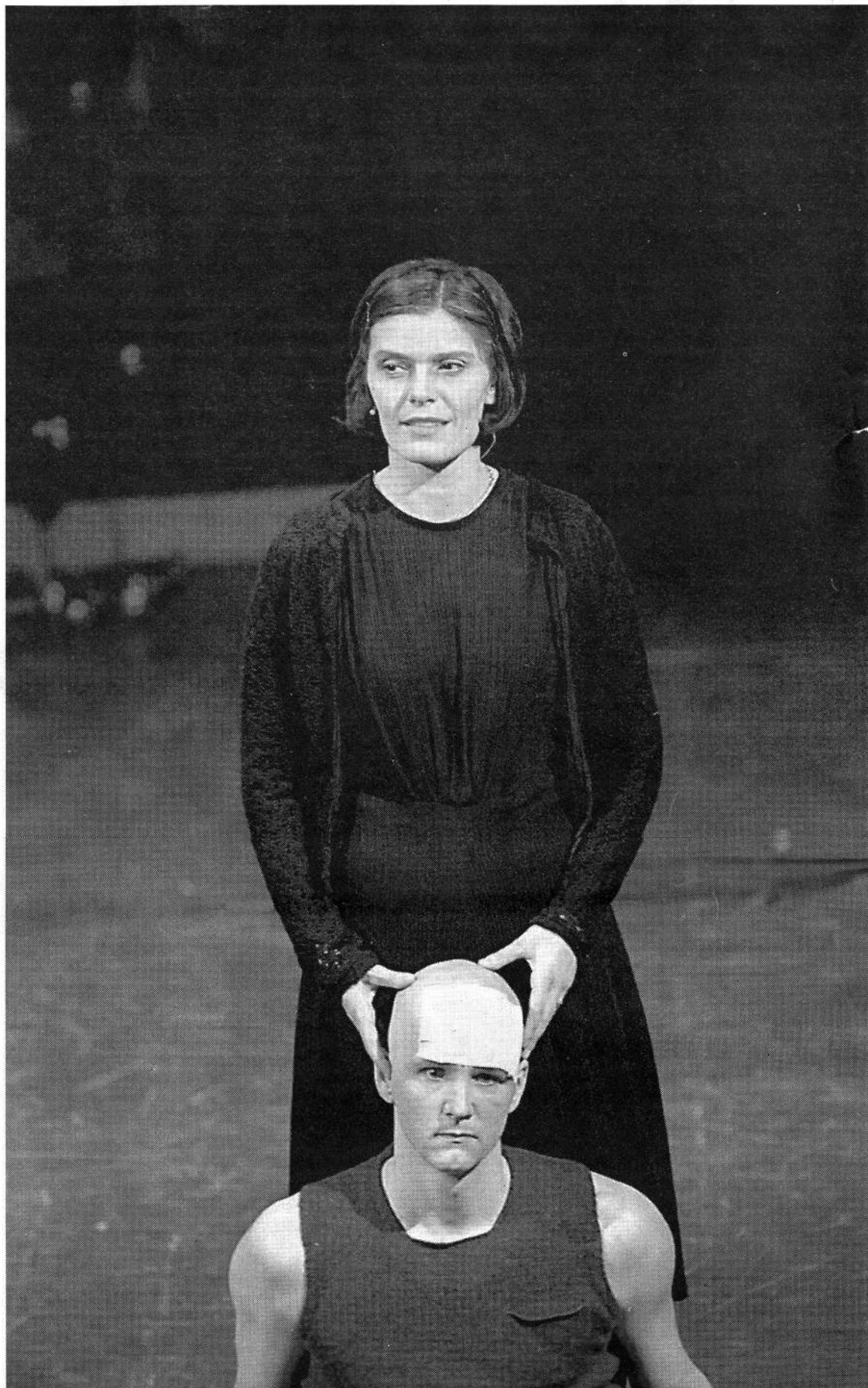
Men mot slutet av pjäsen ställer det till problem när det trots allt blir allvar även för Modern. Sonen dör i ett knivslagsmål med rivalen Leonardo och då går det naturligtvis inte att vara ironisk och rolig. Resultatet skulle bli en kallhamrad psykopat. Alexandra Zetterberg väljer då att byta spelstil till lågmäld psykologisk realism. Men då klipps samtidigt förbindelsen till rollen före pausen.

Samma spelstilsbyte gör sonen. Utan motivering lämnar Anders Hambraeus den övernaive rollfiguren Sonen och blir plötsligt en riktig realistisk och odistanserad karl i knivslagsmålet med Leonardo.

Man kan säga att hela föreställningen börjar i komedi/fars och slutar i tragedi och att övergången görs abrupt och oförmedlat. Lorcás pjäs är inte skriven som psykologisk realism så det finns inga bra motiveringar för rollernas ord och handlingar i texten. Alla rollerna har därför var och en på sitt sätt liknande problem som Modern och Sonen.

Den enda rollen som inte byter spelstil är nog Leonardos hustru (Isabelle Moreau). Hon spelas hela vägen realistiskt. Hon ÅR realist och jordbunden och nog den mest normala eller oneurotiska roll i föreställningen och blir på så sätt en mycket tydlig och viktig motiv till de andra rollerna. Isabelle Moreau spelar denna kontrapunkt med mästertlig lätthet och rollen får på så sätt en större betydelse i föreställningen än i texten och blir en viktig vilopunkt när hon tar fokus.

Lars-Gunnar Aronsson gör intryck som Månen. I Lorcás text är Månen en obehaglig man som talar och detta har regissören Christian Tomner valt att bevara. Och det funkar mot alla odds. Lars-Gunnar Aronsson spelar Månen med en alvar och intensitet som fyl-

Blodsbröllop av Federico García Lorca hade premiär på Gamla teatern i fredags. Både rolig och sevärd var ett av slutomdömena här nedan. Här är Modern (Alexandra Zetterberg) och Sonen (Anders Hambraeus) i en av scenerna.

ler salongen och man tvingas att lyssna på honom. Han har hittat en sanning eller en meningsfullhet i den ursprungliga texten.

Maria Johansson sjunger underbart och spelar en stor roll som stämningsskapare. Här har man lyckats ersätta eller återskapa något av Lorcás lyrik med sång. Tyvärr försvinner hon lite ur bilden efter pausen.

Tove Sahlin spelar mycket fysiskt och gör många mycket roliga saker i det tysta. Hon gör en ma-

kalös höna som våldtas av Lars-Gunnar Aronsson som spelar tupp. Detta går inte att beskriva. Det låter inte roligt men det är det. Det måste ses!

Det är ungefär 20 medverkande i föreställningen och texten kräver ganska mycket folklöre med mycket folk på scenen. Ensemblen löser detta riktigt bra och det fungerar. Man undviker helt billig folklöre och har skapat sin egen och man ser att gruppen tror på det den gör.

Hela föreställningen inleds med

en stor och fascinerande dans-och-sångscen som blir ingången till Lorcás text.

Blodsbröllop i Länsteaterns version är således både rolig och sevärd! Som åskådare får man själv skapa sig den mening som föreställningen man kan och vill. Det bjuds på mycket olika saker och även om det inte är riktigt tydligt vad föreställningen vill undersöka minns man komiska och udda situationer efteråt.

Jesper Lange